

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

18214

Aşağıdaki soruların **Ticaret Bakanı Ömer BOLAT** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim AKIN

İzmir Milletvekili

İsrail'in bir yıldan beri Filistin'e yönelik sistematik saldırıları planlı bir katliam şeklinde devam etmektedir. İsrail'in başta Gazze olmak üzere Filistin'e karşı gerçekleştirdiği saldırılar sonucunda on binlerce insan katledildi. Son olarak başta Beyrut olmak üzere Lübnan'a yapılan İsrail saldırıları da halen devam etmektedir. İsrail'in saldırganlığı sonucunda bir yandan on binlerce insan hayatını kaybederken, öte yandan Ortadoğu bölgesi tamamen istikrarsızlaşmış, çatışmalar yaygınlaşmış ve savaşın boyutları tehlikeli bir şekilde büyümüştür. Bu savaşı sürdürebilmesinde, İsrail'in dış ticaret yoluyla satın aldığı birçok ürünün büyük katkıları olduğu kuşkusuzdur.

Türkiye'nin İsrail'e ihraç ettiği ürünlerin, İsrail'in sürdürdüğü savaşın lojistik ihtiyaçlarının (çelik, çimento, hammadde, yiyecek, giyecek vb gibi diğer birçok ihtiyaçlarının) karşılanmasında önemli bir yeri olduğu birçok kez kamuoyunun gündemine gelmiştir. Nitekim Ticaret Bakanlığı da bu düşünceden hareketle 2 Mayıs 2024 tarihinde kamuoyuna yapmış olduğu bir açıklama ile İsrail ile dış ticaretin tamamen durdurulduğunu duyurmuştur.

Ancak basına ve kamuoyuna yansıyan bilgilere göre Türkiye'nin dolaylı yollardan İsrail ile ticaretini sürdürdüğü, İsrail'e gönderilen ürünlerin Ticaret Bakanlığı kayıtlarında Filistin'e gidecek şeklinde kaydedildiği, ancak bu ürünlerin gerçekte Filistin'e değil İsrail'e teslim edildiği, nitekim 2024 yılının ilk 9 aylık ihracat verilerinin geçen yılın verileriyle karşılaştırılması ile bu durumun net şekilde ortaya çıkacağı ifade edilmektedir. TÜİK verilerine göre son 9 ayda Türkiye'nin Filistin'e yaptığı ihracatın, geçen yılın ilk dokuz ayına göre yüzde 525 arttığı, bazı ürünlerdeki artışın yüzlerce kat olduğu görülmektedir. Son bir yılını ağır bir savaş altında geçiren, neredeyse tamamen yerle bir edilmiş olan Filistin'in son bir yıl içinde Türkiye'den yaptığı ithalatta bu kadar büyük bir patlama olması durum ve koşullar göz önüne alındığında çok da mantıklı gelmemektedir. Türkiye'nin Filistin'e gıda ve ilaç göndermesi bile İsrail tarafından engellenirken/kısıtlanırken Filistin'e yapılan ihracatın son 9 ayda bir önceki yıla göre yüzde 525 artmasının tek açıklaması Filistin'e ihraç edildiği iddia edilen ürünlerin aslında İsrail'e teslim edilmesi olarak değerlendirilmektedir.

Ayrıca bir kısım ihracat ürününün Gümrük çıkışında Filistin'e gidecek şeklinde kaydedildiği, fakat bu ürünlerin varış yerlerinin yolda değiştirilerek İsrail şeklinde yeniden düzenlendiği ve ihraç edilen ürünlerin İsrail limanlarına teslim edildiği basına yansımıştır.

Bu bağlamda;

1. Son 9 ayda Filistin'e yapılan ihracatın, geçtiğimiz yılın aynı aylarına göre oransal olarak ne kadar artmıştır?
2. Son 9 ayda Filistin'e yapılan ihracatın toplamının parasal değeri ve geçtiğimiz yılın aynı döneminde gerçekleştirilen ihracatın parasal değeri (karşılaştırmalı şekilde) toplam olarak kadardır?
3. Son bir yılını ağır savaş koşulları altında geçirirken ve neredeyse tamamen yerle bir edilmişken, Türkiye'nin Filistin'e yaptığı ihracatta tekstil ve hammadde ürünleri ihracatının yüzde 1.176.675, deri ve deri mamulleri ihracatının yüzde 36.272, çelik ihracatının yüzde 14.676, çimento, cam ve toprak ürünleri ihracatının yüzde 10.066 oranında arttığı doğru mudur? Bu bilgiler doğru değilse bu alanlardaki artışın oransal değeri nedir?
4. Bakanlığınız Türkiye gümrüklerinden Filistin'e çıkış yapılarak yola çıkan gemilerin taşıdıkları ürünleri gerçekten Filistin'e teslim edip etmediklerini kontrol ediyor mu? Varış yerlerinin yolda İsrail olarak değiştirildiği iddiası ile ilgili Bakanlığınızın herhangi bir araştırması veya tespiti olmuş mudur? Varsa bu araştırmanın ve tespitin sonuçları nelerdir?
5. Bakanlığınızın 2 Mayıs 2024 tarihinde İsrail ile tüm dış ticareti kestiği yönündeki açıklamasının gereğinin yerine getirilip getirilmediği bakanlığınız tarafından takip edilmekte midir?
6. İsrail ile dış ticaretin kesilmesi kararına uymayanlar hakkında ne gibi şilemler yapılmaktadır?